

חנה רובינא, שחקנית (1888-1980)

חנה רובינא בהצגה "הדיבוק"

קיבלה אזרחות כבוד של העיר תל-אביב וב-1971 – תואר דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת תל-אביב.

רובינא גילמה כמה וכמה דמויות
אם – אמהות גדולות מן החיים,
אמהות לאומיות, לוחמות. יוצא
דופן היה תפקיד הזונה אנה
שגילמה ב-1932 במחזה "בקצווי
הכרד". בהצגה מתיישבת רובינא
על ברכיו של רפאל קלצ'קין,
מרימה את רגליה והוא פותח
את רוכסן חצאיתה ושואל: "מי
היה הגבר הראשון בחייד?" רבים
חשבו שלא יאה לרובינא, אם
המשיח בהצגה "היהודי הנצחי"
והמשיח עצמו בהצגה "הגולם",
להופיע בחצאית קצרה כשהיא
עירומה למחצה. רובינא דווקא
חשבה אחרת ושמחה על
ההזדמנות לחרוג מהתדמית
שנוצרה לה והסבירה שכשם
שאין היא לאה מ"הדיבוק" ולא
אם המשיח, כן אין היא זונה
אלא רק שחקנית המגלמת

נולדה ברזינו שבביילורוסיה.
למדה בקורס לגננות עבריות
בסמינר בווארשה, אך אהבתה
לשפה העברית הובילה אותה
לתיאטרון. את ראשית דרכה על
הבמה עשתה בתיאטרון "הבימה
העברית" שאותו ניהל נחום צמח.
ב-1917 הצטרפה לתיאטרון
"הבימה", שבאותה העת החל
את דרכו. ההצגה הראשונה שבה
השתתפה היתה "נשף בראשית"
בבימויו של יבגני וכטנגוב.
ב-1921 נישאה לשחקן משה
הלוי שאתו שיחקה ב"הבימה",
אך הם נפרדו כעבור זמן קצר.
ב-1928 עלתה לארץ עם שחקני
התיאטרון. התפרסמה בתפקיד
לאה במחזה "הדיבוק". מאז
גילמה עשרות תפקידים והיתה
מושא הערצה של הקהל
והמבקרים. עם ההצגות שבהן
השתתפה בתפקיד ראשי נמנות
"נשף בראשית" בתפקיד דבורה;
"היהודי הנצחי" בתפקיד אם
המשיח; תפקיד האם ב"האם";
מירה ל'ה ב"מירה ל'ה אפרת";
תפקיד רבקה ב"בערבות הנגב";
לידי מקבת' ב"מקבת"; מדיאה
ב"מדיאה" ודודה ל'זה במחזה
"דודה ל'זה" שאותו כתב המחזאי
נסים אלוני במיוחד בשבילה.
רובינא זכתה לתהילה רבה בחייה
והוענקו לה פרסים רבים ובהם
פרס "הבימה" על שם צמח וגנסין
ב-1955 ופרס ישראל לאמנות
התיאטרון ב-1956. ב-1970

נתן אלתרמן על חנה רובינא

בְּאֶשֶׁר הִרְבִּים רִאשׁוֹנָה רְאוּהָ
וְשָׁמְעוּ אֶת קוֹלָהּ הַנוֹגֵן וְחֵם
הֵם יָדְעוּ כִּי לִפְתָּע נִגְעָה הָרוּחַ
בְּאַחַד נִפְלְאֵי כַּנּוֹרֵיוֹ שֶׁל עָם.
כֵּן, רַבּוֹת אֶהְבּוּהָ בְּשָׁל שְׁעִשׂוּעַ,
אֶךְ אוֹתָהּ אֶהְבּוּ כִּי שָׂכְנָה לְבָבָם.

בְּאֶשֶׁר הִרְבִּים רִאשׁוֹנָה רְאוּהָ
אֲצִילָה וְתַמְיָרָה, עִם נָתָן בָּהּ עֵינָיו
וְהַכִּיר כְּבָרָאֵי מְלִטָּשׁ וְרִקְיוֹעַ
אֶת תְּשׁוּעַת הַקָּבִים שֶׁל מוֹרֶשֶׁת חֲנוּ,
אֶת יָפֶיז שֶׁל נָשִׁיו, שְׁעָרֵן הַקְּלוּעַ,
עֵינֵיהֶן הַנוֹשְׂאוֹת אֶת עֲמָעוּם מִגִּנּוּ...

דמויות. למערכה נגדה ניסו לגייס
גם את חיים נחמן ביאליק שבא
להצגה, אבל הוא דווקא נהנה
לראות את רובינא לבושה בגדים
חושפניים. ליושבים לצדו לחש
ביאליק: "לא אוכל לכתוב ביקורת
גרועה על ההצגה. יש לרובינא
רגליים כל כך יפות!"

מתוך ההצגה "בקצווי הכרך"